

REKOMENDACIJOS ASMENIMS, PADUODANTIEMS KASACINĮ SKUNDĄ BAUDŽIAMOJOJE BYLOJE

Apsvarstyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų pasitarime

Šios rekomendacijos yra skirtos palengvinti kasacinio skundo surašymą, pateikti su tuo susijusius praktinius patarimus, atkreipti dėmesį į esminius proceso teisės normose nustatytus reikalavimus kasaciniam skundai. Tai metodinė pagalba kasacinį skundą rengiantiems asmenims. Šių rekomendacijų laikymasis nėra privalomas, išskyrus tuos reikalavimus, kurie išplaukia iš baudžiamojo proceso teisės normų ir suformuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – Aukščiausiasis Teismas) praktikos.

TURINYS

I. Kas yra kasacinės instancijos teismas ir ką jis nagrinėja?	2
II. Dėl kokių teismų procesinių sprendimų galima kreiptis į Aukščiausiąjį Teismą?	2
III. Kas gali kreiptis į Aukščiausiąjį Teismą ir surašyti kasacinį skundą?	5
IV. Kaip galima kreiptis į Aukščiausiąjį Teismą? Kokie yra kreipimosi terminai?	5
V. Kokie yra kasacijos pagrindai?	6
VI. Praktiniai patarimai dėl kasacinio skundo turinio	6
VII. Praktiniai patarimai dėl kasacinio skundo formos	8
VIII. Praktiniai patarimai dėl prie kasacinio skundo pridedamų dokumentų	9
IX. Kur galima rasti daugiau informacijos apie Aukščiausiąjį Teismą ir jo veiklą?	10

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

I. Kas yra kasacinės instancijos teismas ir ką jis nagrinėja?

- 1.1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra vienintelis kasacinės instancijos teismas įsiteisėjusiems bendrosios kompetencijos teismų nuosprendžiams ir nutartims peržiūrėti (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 23 straipsnio 1 dalis). Aukščiausiasis Teismas formuoja vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus (Teismų įstatymo 23 straipsnio 2 dalis).
- 1.2. Aukščiausiasis Teismas kasacine tvarka nagrinėja bylas dėl įsiteisėjusių nuosprendžių ar nutarčių, priimtų pirmosios instancijos teismuose ir apeliacinės instancijos teismuose apeliacine tvarka (Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – ir BPK) 366 straipsnio 1 dalis), išskyrus atvejus, kai įstatymai nustato kitaip (plačiau žr. 2.3 punktą). Kasacine tvarka neskundžiami ir nenagrinėjami apeliacine tvarka neskūsti ir nenagrinėti nuosprendžiai ar nutartys (BPK 367 straipsnio 3 dalis).
- 1.3. Kasacinio skundo priėmimo klausimą išsprendžia Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko sudaryta trijų teisėjų atrankos kolegija (toliau – ir Teisėjų atrankos kolegija) (BPK 372 straipsnio 2–7 dalys).
- 1.4. Teisėjų atrankos kolegija, priėmusi kasacinį skundą nagrinėti, arba teisėjų kolegija, kuriai pavesta nagrinėti kasacinę bylą, arba Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko paskirtas teisėjas nutartimi gali sustabdyti bet kurio Lietuvos Respublikos teismo nuosprendžio ir nutarties ar jų dalies vykdymą, iki byla bus išspręsta kasacinės instancijos teismo posėdyje. Nuosprendžio, nutarties ar jų dalies vykdymas stabdomas tik jeigu tam yra svarbių priežasčių. Prašymas stabdyti nuosprendžio, nutarties ar jų dalies vykdymą nagrinėjamas tik priėmus kasacinį skundą. Pakartotiniai prašymai šiuo klausimu nepriimami ir nenagrinėjami, išskyrus atvejus, kai paaiškėja naujų aplinkybių (BPK 374 straipsnis). Prašymas sustabdyti nuosprendžio, nutarties ar jų dalies vykdymą gali būti išdėstytas kasaciniame skunde arba pateikiamas atskiru dokumentu. Šis prašymas turi būti motyvuotas.
- 1.5. Aukščiausiasis Teismas priimtus nuosprendžius ir nutartis, dėl kurių paduotas kasacinis skundas, tikrina teisės taikymo aspektu (BPK 376 straipsnio 1 dalis). Tai reiškia, kad kasacinės instancijos teisme tikrinama, ar, vertinant byloje surinktus įrodymus, nustatant bylos faktines aplinkybes, nebuvo padaryta esminių baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimų, ar pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai tinkamai pritaikė baudžiamąjį įstatymą pagal šių teismų byloje nustatytas faktines aplinkybes. Ar teisingai įvertinti įrodymai ir nustatytos faktinės bylos aplinkybės, sprendžia apeliacinės instancijos teismas. Aukščiausiasis Teismas byloje surinktų įrodymų iš naujo nevertina, naujų įrodymų nerenka ir bylos faktinių aplinkybių nenustatinėja.

II. Dėl kokių teismų procesinių sprendimų galima kreiptis į Aukščiausiajį Teismą?

- 2.1. Dėl įsiteisėjusių nuosprendžių, priimtų pirmosios instancijos teismuose ir apeliacinės instancijos teismuose apeliacine tvarka (BPK 366 straipsnio 1 dalis).
- 2.2. Kasacine tvarka skundžiamos šios nutartys:
 - pirmosios instancijos teismo ar teisėjo nutartys nutraukti baudžiamąją bylą ir nutartys, priimtoms išnagrinėjus bylą dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo (BPK 318 straipsnio 1 dalis);

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

- dėl apskūsto nuosprendžio išnagrinėjus bylą teismo posėdyje apeliacinės instancijos teismo priimtos nutartys: atmesti apeliacinį skundą; panaikinti nuosprendį ir nutraukti bylą BPK 327 straipsnio 1 punkte numatytais pagrindais; pakeisti nuosprendį BPK 328 straipsnio 3, 4 punktuose numatytais pagrindais; panaikinti nuosprendį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti teismui, jeigu bylą išnagrinėjo šališkas pirmosios instancijos teismas arba byla išnagrinėta pažeidžiant BPK 224 ir 225 straipsniuose nustatytas teisingumo taisykles, arba kai apeliacinės instancijos teisme paaiškėja, kad nuteistasis veikos padarymo metu sirgo ar iki nuosprendžio priėmimo pirmosios instancijos teisme susirgo psichikos liga ir jam turėjo būti taikomos priverčiamosios medicinos priemonės; panaikinti nuosprendį ir perduoti bylą prokurorui, kai ikiteisminio tyrimo metu buvo surašytas iš esmės BPK 219 straipsnio reikalavimų neatitinkantis kaltinamasis aktas ir tai trukdo nagrinėti bylą (BPK 326 straipsnio 1 dalis);
- dėl apskūstos nutarties išnagrinėjus bylą teismo posėdyje apeliacinės instancijos teismo priimtos nutartys: atmesti apeliacinį skundą; panaikinti nutartį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui; pakeisti nutartį; perduoti bylą prokurorui, jeigu paaiškėja BPK 403 straipsnio 1 dalies 5 punkte numatytas pagrindas; panaikinti nutartį ir priimti naują sprendimą (BPK 326 straipsnio 5 dalis).

2.3. Kasacine tvarka neskundžiamos:

- BPK X dalyje nustatyta tvarka priimtos aukštesniojo teismo nutartys dėl žemesniųjų teismų nutarčių, priimtų bylos parengimo nagrinėti ar teisiamajame posėdyje, taip pat BPK numatytais atvejais dėl kitų žemesniųjų teismų nutarčių: teismo nutartis dėl gynėjo, naudojančio neteisėtas gynybos priemones, nušalinimo (BPK 49 straipsnio 2 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekami proceso veiksmai ir jo priimtos nutartys (BPK 65 straipsnio 1 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartis, susijusi su sprendimu atskleisti informacijos šaltinio paslaptį (BPK 80¹ straipsnio 5 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo, kai turi būti išspręstas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 72 ar 72³ straipsnyje nurodyto turto konfiskavimo klausimas (BPK 94 straipsnio 3 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo nutartis dėl namų arešto paskyrimo, jo termino pratęsimo, atsisakymo paskirti namų areštą ar pratęsti terminą (BPK 132 straipsnio 5 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis, kuria pratęsiamas laikino nuosavybės teisės apribojimo terminas arba atsisakoma jį pratęsti, bei teismo nutartis dėl laikino nuosavybės teisės apribojimo paskyrimo ar jo taikymo termino pratęsimo (BPK 151 straipsnio 5, 6 dalys), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis, patvirtinanti procesinės prievartos priemonės taikymo neatidėliotinais atvejais teisėtumą (BPK 160¹ straipsnio 1 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo ar bylą nagrinėjančio teismo nutartis paskirti baudą ar areštą už ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo teisėtų nurodymų nevykdymą (BPK 163 straipsnio 4 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl prokuroro nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (BPK 168 straipsnio 4 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo BPK 212 straipsnyje numatytais atvejais (BPK 214 straipsnio 4 dalis, 215 straipsnio 4 dalis), ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartis atsisakyti patvirtinti prokuroro nutarimą atnaujinti BPK 212 straipsnio 3–9 punktuose numatytais atvejais nutrauktą ikiteisminį tyrimą (BPK 217 straipsnio 3 dalis), teismo nutartis pratęsti, pakeisti ar panaikinti priverčiamąją medicinos priemonę (BPK 405 straipsnio 6 dalis), teismo nutartis atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka ir nutartis perduoti bylą prokurorui (BPK 429 straipsnio 3 dalis), teismo nutartis, priimta išnagrinėjus

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

skundą dėl prokuroro nutarimo nutraukti procesą nesant pagrindo atnaujinti bylą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių (BPK 447 straipsnio 2 dalis) ir kt.;

- Lietuvos apeliacinio teismo nutartys dėl asmens išdavimo iš Lietuvos Respublikos arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį (BPK 74 straipsnio 3 dalis);
- Vilniaus apygardos teismo nutartys dėl asmenų išdavimo (perdavimo) supaprastinta tvarka (BPK 75 straipsnio 4 dalis);
- aukštesniojo teismo nutartys, priimtose išnagrinėjus skundus dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo ar žemesniojo teismo nutarties skirti suėmimą, nepaskirti suėmimo, paleisti suimtajį į laisvę, pratęsti šios kardamosios priemonės terminą ar atsisakyti skirti suėmimą ir skirti kitą kardomąją priemonę, taip pat dėl asmens atidavimo į ekspertizės įstaigą, laikymo joje termino nustatymo ar pratęsimo (BPK 130 straipsnio 2 dalis, 131 straipsnio 2 dalis, 141 straipsnio 3 dalis). Jei suėmimas ar atidavimas į ekspertizės įstaigą paskiriamas arba jų terminas pratęsiamas nagrinėjant bylą Lietuvos apeliaciniame teisme, skundus dėl suėmimo, atidavimo į ekspertizės įstaigą paskyrimo ir pratęsimo nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija (BPK 130 straipsnio 3 dalis, 131 straipsnio 3 dalis) ir šios kolegijos priimtose nutartys taip pat negali būti skundžiamos Aukščiausiajam Teismui kasacine tvarka;
- aukštesniojo teismo nutartys dėl laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymo (BPK 157 straipsnio 3 dalis);
- aukštesniojo teismo nutartys dėl asmenų prašymų žemesniems teismams nustatyti terminą procesiniams veiksams atlikti (BPK 242¹ straipsnio 3 dalis);
- apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartys dėl teismų, nagrinėjusių bylas pirmąją instanciją, nutarčių, priimtų išnagrinėjus prašymus taikyti įstatymą, panaikinantį veikos nusikalstamumą, švelninantį bausmę arba kitokiu būdu lengvinantį veiką padariusio asmens teisinę padėtį (BPK 362¹ straipsnio 6 dalis);
- apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartys, priimtose išnagrinėjus skundus dėl žemesnių teismų nutarčių, susijusių su nuosprendžių vykdymu (BPK 364 straipsnio 9 dalis);
- apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartys dėl užsienio valstybių teismų nuosprendžių ir Tarptautinio baudžiamojo teismo sprendimų vykdymo (BPK 365 straipsnio 4 dalis);
- apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartys dėl Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos paskirtos piniginės sankcijos pripažinimo Lietuvos Respublikoje (BPK 365¹ straipsnio 7 dalis);
- apygardos teismų ir Lietuvos apeliacinio teismo nutartys dėl Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimo konfiskuoti pripažinimo Lietuvos Respublikoje (BPK 365³ straipsnio 8 dalis);
- ir kiti atvejai.

2.4. Kasacine tvarka neskundžiamos Aukščiausiojo Teismo nutartys, priimtose kasacinėse bylose. Pakartotiniai kasaciniai skundai nepriimami ir nenagrinėjami. Pakartotiniu laikomas kasacinis skundas, kurį baudžiamojoje byloje tas pats proceso dalyvis paduoda antrą kartą po to, kai kasacinės instancijos teismas išnagrinėjo bylą, taip pat skundas, kurį išnagrinėjus bylą pagal nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta, kasacinį skundą paduoda savo vardu pilnamečio nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta,

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

gynėjas, arba skundas, kurį išnagrinėjus bylą pagal pilnamečio nuteistojo ar išteisintojo, ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjo skundą paduoda nuteistasis ar išteisintasis, ar asmuo, kuriam byla nutraukta (BPK 367 straipsnio 5 dalis).

- 2.5. Kasacine tvarka taip pat neskundžiamos Aukščiausiojo Teismo nutartys, priimtos išnagrinėjus atnaujintas baudžiamąsias bylas dėl Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komiteto arba Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų arba Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimų (BPK 461 straipsnio 3 dalis), taip pat nutartys, priimtos išnagrinėjus atnaujintas baudžiamąsias bylas pagal BPK 444, 451 straipsnius dėl atitinkamai naujai paaiškėjusių aplinkybių ir netinkamai pritaikyto baudžiamojo įstatymo.

III. Kas gali kreiptis į Aukščiausiąjį Teismą ir surašyti kasacinį skundą?

- 3.1. Surašyti kasacinį skundą ir jį paduoti Aukščiausiajam Teismui turi teisę prokuroras, nukentėjęsysis, jo atstovas, nuteistasis, išteisintasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, jų gynėjas (t. y. advokatas) ir atstovas pagal įstatymą, asmuo, kuriam paskirtos ar nepaskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, jo gynėjas, atstovas pagal įstatymą, šeimos nariai ar artimieji giminaičiai, taip pat civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai, užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas (BPK 367 straipsnio 1 dalis).
- 3.2. Nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjas turi teisę paduoti kasacinį skundą tik tuo atveju, kai tai neprieštaruoja raštu pareikštai ginamojo valiai. Tais atvejais, kai byla buvo nagrinėjama kaltinamajam nedalyvaujant, nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjai gali paduoti kasacinį skundą, jeigu nėra raštu išreikštos nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, valios. Asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, ir nepilnamečio gynėjai gali paduoti kasacinį skundą nepaisydami ginamojo valios. Civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę apskūsti nuosprendį ar nutartį tik dėl civilinio ieškinio. Užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas gali apskūsti nuosprendį ar nutartį tik dėl šio sprendimo (BPK 367 straipsnio 2 dalis).
- 3.3. Advokato padėjėjas neturi teisės surašyti ir pasirašyti kasacinio skundo (Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 34 straipsnio 2 dalis).
- 3.4. Kasacinį skundą pasirašo kasacinį skundą paduodantis (-ys) asmuo (-enys) (BPK 368 straipsnio 2 dalis).

IV. Kaip galima kreiptis į Aukščiausiąjį Teismą? Kokie yra kreipimosi terminai?

- 4.1. Kasaciniai skundai Aukščiausiajam Teismui gali būti paduodami tiesiogiai, pristatant į Teismo raštinę, atsiunčiami paštu arba elektroninių ryšių priemonėmis. Elektroninių ryšių priemonėmis atsiųsti kasaciniai skundai turi būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu arba kasacinį skundą paduodančio asmens tapatybė turi būti patvirtinta kitais būdais (per elektroninės bankininkystės sistemas ir pan.), arba kasacinius skundus pateikiantys asmenys turi būti užsiregistravę teismų informacinėje sistemoje (Teismų įstatymo 37¹ straipsnio 3 dalis).
- 4.2. Kasaciniai skundai Aukščiausiajam Teismui turi būti paduoti per tris mėnesius nuo skundžiamo apeliacinės instancijos teismo nuosprendžio ar nutarties įsiteisėjimo dienos

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

(BPK 370 straipsnio 1 dalis). Svarbi yra įsiteisėjimo diena, o ne skundžiamo teismo nuosprendžio ar nutarties gavimo, sužinojimo apie jį data. Pastebėtina, kad apeliacinės instancijos teismo nuosprendis ar nutartis įsiteisėja nuo jų paskelbimo dienos (BPK 336 straipsnio 3 dalis). Terminas pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos, kai įsiteisėja nuosprendis ar nutartis, nes skaičiuojant terminus, neįskaitoma valanda ir diena, kuria prasideda terminas (BPK 100 straipsnio 1 dalis). Jeigu terminas pasibaigia ne darbo dieną, paskutine termino diena laikoma pirmoji po jos einanti darbo diena (BPK 100 straipsnio 4 dalis).

- 4.3. Asmenims, praleidusiems kasacinio skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujintas. Pareiškimas dėl praleisto kasacinio skundo padavimo termino atnaujinimo negali būti paduotas praėjus daugiau kaip vieneriems metams po nutarties ar nuosprendžio įsiteisėjimo. Dėl termino atnaujinimo sprendžia Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko sudaryta trijų teisėjų atrankos kolegija (BPK 370 straipsnio 2 dalis).

V. Kokie yra kasacijos pagrindai?

- 5.1. Kasacijos pagrindai yra kasaciniame skunde suformuluoti ir su pirmosios bei apeliacinės instancijos teismų baigiamaisiais aktais nustatytais bylos faktinėmis aplinkybėmis susieti teisiniai argumentai, kuriems esant įstatymas leidžia Aukščiausiajam Teismui priimti kasacinį skundą ir peržiūrėti bylą kasacine tvarka. Nesant kasacijos pagrindų, Aukščiausiasis Teismas negali priimti kasacinio skundo.
- 5.2. Įsiteisėję nuosprendis ar nutartis apskundžiami ir bylos nagrinėjamos kasacine tvarka, jeigu netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas ir (ar) padaryta esminių BPK pažeidimų (BPK 369 straipsnio 1 dalis):
- netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas yra tada, kai pagal pirmosios bei apeliacinės instancijos teismų baigiamaisiais aktais nustatytas bylos faktinės aplinkybės netinkamai pritaikytos BK bendrosios dalies normos, taip pat kai nusikalstamos veikos kvalifikuojamos ne pagal tuos BK straipsnius, dalis ir punktus, pagal kuriuos tai reikėjo daryti (BPK 369 straipsnio 2 dalis);
 - esminiais BPK pažeidimais laikomi tokie BPK reikalavimų pažeidimai, dėl kurių buvo suvaržytos įstatymų garantuotos kaltinamojo teisės ar kurie sukliudė teismui išsamiai ir nešališkai išnagrinėti bylą ir priimti teisingą nuosprendį ar nutartį (BPK 369 straipsnio 3 dalis).
- 5.3. Kasacine tvarka apskūsti įsiteisėjusių nuosprendį ar nutartį galima tik dėl tų klausimų, kurie buvo nagrinėti apeliacinės instancijos teisme (BPK 367 straipsnio 3 dalis).

VI. Praktiniai patarimai dėl kasacinio skundo turinio

Dėl bendrųjų reikalavimų ir rekomendacijų kasacinio skundo turiniui

- 6.1. Kasaciniame skunde turi būti: nurodytas kasacinio teismo pavadinimas; skundžiamas teismo nuosprendis ar nutartis (aiškiai nurodant teismų pavadinimus ir nuosprendžio ar nutarties priėmimo datą, papildomai gali būti nurodomas ir bylos numeris); teisiniai argumentai, pagrindžiantys BPK 369 straipsnyje nurodytų apskundimo ir bylos nagrinėjimo kasacine tvarka pagrindų buvimą; kasatoriaus prašymas, atitinkantis kasacinio teismo įgaliojimus pagal BPK 382 straipsnį; kasatoriaus parašas; kai prašoma sustabdyti nuosprendžio ar

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

nutarties vykdymą, turi būti pateiktas motyvuotas prašymas dėl nuosprendžio ar nutarties vykdymo sustabdymo nurodant konkrečias priežastis, nulėmusias tokį prašymą; kai prašoma atnaujinti praleistą kasacinio skundo padavimo terminą, turi būti pateiktas atskiras motyvuotas prašymas atnaujinti praleistą kasacinio skundo padavimo terminą, nurodant termino praleidimo priežastis.

- 6.2. Rekomenduotina kasacinio skundo turinį dėstyti glaustai, rašyti trumpais ir suprantamais sakiniais, vengti pasikartojimų. Tekstą reikėtų rašyti laikantis bendrinės lietuvių kalbos normų ir teisės terminijos, be nereikalingų arba netaisyklingų žodžių, jų junginių, pastabų ir dviprasmybių. Dokumentai turėtų būti rengiami taisyklinga, kanceliariniam stiliui būdinga kalba, be klaidų. Nevartotina užgauli, įžeidžianti kalba. Tekstas turėtų būti tikslus, aiškus, logiškas, o jame išdėstyta informacija teisinga, argumentuota, neprieštaringa. Tarptautinius žodžius geriau vartoti tik tada, kai lietuvių kalboje nėra šių žodžių atitikmenų arba kai tarptautiniai žodžiai teisės aktuose vartojami kaip terminai. Pavartojus lotynišką ar kitų kalbų frazes, šalia skliaustuose paprastai reikėtų pateikti šių frazių vertimus į lietuvių kalbą.
- 6.3. Pirmą kartą minint teisės aktų, taip pat įstaigų, kurių pavadinimai ilgi, sudaryti iš kelių žodžių, pavadinimus turėtų būti nurodomas visas pavadinimas (pagal poreikį nurodoma ir institucija, priėmusi teisės aktą, ypač kai tai įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas), o skliaustuose gali būti nurodoma ir vėliau tekste vartojama pavadinimo santrumpa. Apskritai patartina vartoti tik paaiškintas santrumpas, pvz., Kriminalinės žvalgybos įstatymas (toliau – KŽĮ), nevartoti nesuprantamų, nepaaiškintų specifinių sąvokų, simbolių.
- 6.4. Kasaciniame skunde nereikia perrašyti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų turinio, reikėtų vengti nereikšmingos antraplanės, istorinės ar biografinės informacijos, šalutinių, su kasacijos pagrindais nesusijusių, aspektų. Jei skundžiama nuosprendžio ar nutarties dalis, tai su neapskųstąja dalimi susiję nuosprendžio ar nutarties aspektai paprastai neaptartini. Nerekomenduojamos ilgos teisės doktrinos citatos – galima padaryti nuorodą į atitinkamą informacijos šaltinį kasaciniame skunde.
- 6.5. Jei remiamasi konkrečia teisės akto (teisės normos) redakcija – turėtų būti pateikiami tikslūs duomenys apie ją (pvz., teisės akto rūšis, priėmimo data, numeris, pagal poreikį – institucija, priėmusi teisės aktą, ypač kai tai įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas).
- 6.6. Jei remiamasi Lietuvos ar kitų valstybių, taip pat ir tarptautinių teismų praktika, patartina pateikti pakankamai informacijos, kad būtų galima identifikuoti konkretų procesinį sprendimą (pvz., visas teismo pavadinimas, sprendimo priėmimo data, šalys, numeris). Tuo atveju, kai nuoroda į procesinio sprendimo tekste jau minėtą teismo sprendimą daroma antrą kartą, gali pakakti nurodyti bylos numerį ir (ar) šalių pavadinimą.
- 6.7. Kadangi Aukščiausiasis Teismas tikrina apskūstus nuosprendžius ir (ar) nutartis tik teisės taikymo aspektu (BPK 376 straipsnio 1 dalis), kasaciniame skunde neturėtų būti ginčijamos teismų nustatytos faktinės aplinkybės, skundo turinys negali būti grįstas išimtinai įrodymų nagrinėjimu, jų vertinimu, naujų bylos versijų kėlimu.
- 6.8. Kasaciniame skunde turėtų būti pateikiamos nuorodos į skundžiamo nuosprendžio ar nutarties motyvavimo dalis, su kuriomis nesutinkama, argumentuojama, kodėl ta dalis yra teisiškai nepagrįsta, nurodant konkrečius teisės aktus ir juose įtvirtintas teisės normas (straipsnis, dalis, punktas ar kt.), dėl kurių pažeidimo kreipiamasi į Aukščiausiąjį Teismą, taip pat teismų nustatytas faktines aplinkybes, kurių pagrindu teigiama, jog teisės normos buvo netinkamai pritaikytos.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

6.9. Išsprendus kasacinio skundo priėmimo klausimą, kasacinio skundo papildyti ar pakeisti negalima (BPK 372 straipsnio 7 dalis). Taigi kasatoriui yra įstatymu nustatytas įpareigojimas išdėstyti visus argumentus, suformuluoti kasacijos pagrindus, apibrėžti kasacijos dalyką ir nustatyti bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribas iki tol, kol teisėjų atrankos kolegija išsprendžia kasacinio skundo priėmimo klausimą.

Dėl kasacijos pagrindų

6.10. Kasaciniame skunde patartina atskirai aprašyti ir koncentruotai pagrįsti (1–2 psl.) kasacijos pagrindų (žr. šių rekomendacijų V dalį) buvimą. Tokiu atveju išsamūs teisiniai argumentai dėl kasacijos pagrindų gali būti išdėstomi toliau tekste.

6.11. Kai kasacinis skundas paduodamas tuo pagrindu, kad buvo netinkamai pritaikytas baudžiamasis įstatymas (BPK 369 straipsnio 1 dalies 1 punktas), patartina kasaciniame skunde aiškiai ir konkrečiai nurodyti, koks įstatymas buvo netinkamai pritaikytas (t. y. nurodyti konkretų BK bendrosios ar (ir) specialiosios dalies straipsnį, dalį ir (ar) punktą), kartu nurodyti straipsnius, kurie, kasatoriaus manymu, turėjo būti taikyti.

6.12. Kai kasacinis skundas paduodamas tuo pagrindu, kad yra esminis BPK pažeidimas (BPK 369 straipsnio 1 dalies 2 punktas), patartina kasaciniame skunde nurodyti, kaip šis pažeidimas suvaržė įstatymu garantuotas kaltinamojo teises ar sukliudė teismui išsamiai ir nešališkai išnagrinėti bylą ir priimti teisingą nuosprendį ar nutartį. Patartina esminį BPK pažeidimą nurodyti aiškiai ir konkrečiai, esant keliems pažeidimams juos aiškiai atskirti.

6.13. Kasacijos pagrindo nesudaro vien nurodymas, kad buvo pažeistas atitinkamas BPK straipsnis ar netinkamai taikytas BK atitinkamas straipsnis. Nepakanka vien tik formaliai nurodyti, kad, pvz., pažeistos BPK 20 straipsnio nuostatos, nes teismas neišsamiai nustatė ir (ar) ištyrė bylos aplinkybes, arba formaliai nurodyti, kad netinkamai taikytas BK 54 straipsnis ir paskirta per didelė baudmė.

6.14. Civilinis ieškovas, civilinis atsakovas ir jų atstovai turi teisę apskūsti nuosprendį ar nutartį tik dėl civilinio ieškinio (BPK 367 straipsnio 2 dalis).

6.15. Užstato davėjas, asmuo, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, jų atstovas gali apskūsti nuosprendį ar nutartį tik dėl šio sprendimo (BPK 367 straipsnio 2 dalis).

6.16. Keliami teisės taikymo problema turėtų būti suformuluota suprantamai ir aiškiai (paprastai tai galima padaryti vienu ar keliais sakiniais, su tuo susijusius argumentus išdėstant skundo tekste).

6.17. Kasaciniu skundu negali būti prašoma atnaujinti bylą dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo BPK 451 straipsnyje nurodytais pagrindais. Dėl bylos atnaujinimo BPK 451 straipsnyje nurodytais pagrindais turi būti pateiktas ne kasacinis skundas, bet pareiškimas dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo.

VII. Praktiniai patarimai dėl kasacinio skundo formos

7.1. Aukščiausiajam Teismui pateikiami dokumentai turi būti įskaitomi. Patartina dokumento tekstą surinkti kompiuteriu ir atspausdinti ant A4 formato balto, nepermatomo, neblizgaus popieriaus lapų.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

- 7.2. Siūlytina dokumentų pagrindinį tekstą rinkti ne mažesniu kaip 12 dydžio šriftu, o išnašas – ne mažesniu kaip 10 dydžio šriftu, lapo paraštėse paliekant: viršuje, apačioje – po 2 cm, kairėje – 3 cm, dešinėje – 1 cm. Pasvirąjį, paryškintą šriftą, teksto pabraukimą patartina naudoti saikingai, nuosekliai, neperkrauti teksto įvairiais teksto dalių ryškinimo būdais.
- 7.3. Dokumentų puslapiai turėtų būti nuosekliai sunumeruoti. Atskiros pastraipos taip pat galėtų būti nuosekliai ar kitu aiškiu būdu sunumeruotos.
- 7.4. Jei kasaciniame skunde keliama ne viena teisės aiškinimo ir taikymo problema, patartina jas aptarti atskirai, pvz., išskiriant kaip atskirą kasacinio skundo dalį, suteikiant jai pavadinimą, kuris atspindėtų keliamo teisės klausimo esmę.

VIII. Praktiniai patarimai dėl prie kasacinio skundo pridedamų dokumentų

- 8.1. Rekomenduotina prie kasacinio skundo pridedamų dokumentų sąrašą pateikti kasacinio skundo pabaigoje. Patartina, kad pridedami priedai būtų sudėti ta pačia eilės tvarka kaip nurodyta priedų sąrašė. Priedai turėtų būti pridedami taip, kad juos būtų galima lengvai atskirti.
- 8.2. Aukščiausiajame Teisme baudžiamasis procesas vyksta valstybine kalba. Lietuvių kalbos nemokantiems (ar iš dalies mokantiems) proceso dalyviams teikiant procesinius dokumentus rekomenduotina dokumentą surašyti pasirenkant vieną kalbą – gimtąją arba tą kalbą, kurią jie moka (BPK 8 straipsnio 2 dalis).
- 8.3. Pagal baudžiamojo proceso įstatymą Aukščiausiasis Teismas priimtus nuosprendžius ir nutartis, dėl kurių paduotas kasacinis skundas, tikrina teisės taikymo aspektu (BPK 376 straipsnio 1 dalis) (plačiau žr. 1.5 punktą), todėl prie kasacinio skundo paprastai negali būti pridedami nauji įrodymai.
- 8.4. Proceso dalyviams prie kasacinio skundo nebūtina pridėti skundžiamo nuosprendžio ar nutarties ir su juo susijusių nuosprendžių ir nutarčių kopijų. Prie kasacinio skundo taip pat nėra privaloma pridėti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo procesinių sprendimų, kuriais remiamasi ar kurie nurodomi kasaciniame skunde.
- 8.5. BPK nėra reikalavimo, kad kasacinis skundas ir jo priedai pateikiami su tiek kopijų, kiek yra proceso šalių, todėl Aukščiausiajam Teismui pateikiamas vienas kasacinis skundas (dokumento originalas) su jame nurodytais priedais.
- 8.6. Teikiant prašymą dėl praleisto kasacinio skundo padavimo termino atnaujinimo, jis paprastai turi būti pateikiamas kartu su kasaciniu skundu atskiru dokumentu ir pasirašytas kasatoriaus. Prašymas atnaujinti kasacinio skundo padavimo terminą, pateiktas be kasacinio skundo, nenagrinėjamas.
- 8.7. Pasirašant kasacinį skundą privaloma aiškiai ir tiksliai nurodyti kasatoriaus procesinį statusą byloje (pvz., nuteistasis, asmuo, kuriam byla nutraukta, nuteistojo gynėjas, nukentėjęsysis, nukentėjęsysis ir civilinis ieškovas ir pan.), įskaitomu būdu parašyti vardą ir pavardę bei pasirašyti. Parašas turi būti aiškus, kad matytųsi sąsajos su vardu ir pavarde, taip pat nesiskirti nuo parašo, esančio kituose dokumentuose.
- 8.8. Kasacinio skundo pirmame lape nurodomas kasatorius (-iai) privalo sutapti su paskutiniame lape pasirašiusiu asmeniu (-imis).
- 8.9. Jei kasacinį skundą Aukščiausiajam Teismui pateikia nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjas, asmuo turi raštu ir savo parašu patvirtinti, kad gynėjo

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

surašytas kasacinis skundas atitinka jo valią, išskyrus tuos atvejus, kai nuteistojo, išteisintojo ar asmens, kuriam byla nutraukta, gynėjų skundas paduodamas byloje, kuri buvo nagrinėjama kaltinamajam nedalyvaujant, taip pat tuos atvejus, kai skundą paduoda nepilnamečio, ar asmenų, kurie dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali patys pasinaudoti teise į gynybą, gynėjai (BPK 367 straipsnio 2 dalis).

- 8.10. Kai skundą paduoda (pasirašo) nukentėjusiojo, civilinio ieškovo ar civilinio atsakovo, užstato davėjas, asmens, kurio turtas ar jo vertę atitinkanti pinigų suma konfiskuoti, atstovas turi būti pridedami dokumentai, patvirtinantys atstovavimo kasacinės instancijos teisme pagrindą.
- 8.11. Kai kasacinį skundą paduoda (pasirašo) nuteistojo, išteisintojo, asmens, kuriam byla nutraukta, atstovas pagal įstatymą, turi būti pridėti dokumentai, patvirtinantys atstovavimo pagrindą.
- 8.12. Kai kasacinį skundą paduoda (pasirašo) asmens, kuriam paskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, gynėjas, atstovas pagal įstatymą, šeimos nariai ar artimieji giminaičiai turi būti pridėti dokumentai, įrodantys atstovavimo pagrindą.
- 8.14. Kai kasacinį skundą paduoda nuteistojo ar išteisintojo juridinio asmens atstovas (pvz., direktorius) turi būti pridedami dokumentai, patvirtinantys skundą pasirašiusio asmens įgalinimus (pvz., dokumentai, patvirtinantys darbo santykių faktą, darbuotojo įgalinimus, juridinio asmens duotas įgaliojimas savo darbuotojui atstovauti teisme ar kt.). Tais atvejais, kai kasacinį skundą kasatoriaus vardu pateikia advokatas, prie kasacinio skundo turėtų būti pridėtas ir juridinio asmens darbuotojo, pasirašiusio atstovavimo sutartį (jei jis nėra vadovas), teisę suteikti advokatui tokius įgalinimus patvirtinantis dokumentas.

IX. Kur galima rasti daugiau informacijos apie Aukščiausiąjį Teismą ir jo veiklą?

Daugiau informacijos apie Aukščiausiąjį Teismą ir jo veiklą galima rasti Teismo tinklalapyje www.lat.lt, kuriame, be kita ko, galima rasti:

- aktualią teismų praktiką (periodines ir temines Aukščiausiojo Teismo praktikos apžvalgas, Aukščiausiojo Teismo kreipimuisi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą ir Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą ir kt.);
- biuletenio „Teismų praktika“ medžiagą;
- Aukščiausiojo Teismo nutarčių paieškos programą;
- Aukščiausiojo Teismo posėdžių paieškos programą;
- nuorodas į teisės doktriną;
- informaciją apie teisėjų atrankos kolegijos sudėtis;
- su asmenų aptarnavimu susijusius dokumentus;
- kitą su Aukščiausiuoju Teismu, šio Teismo teisėjais ir Teismo veikla susijusią informaciją.